

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania W. S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
o wydanie zaświadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 września 2010 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 28 kwietnia 2010 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2010 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego W. S. od wyroku tego Sądu z dnia 19 stycznia 2010 r. wydanego w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wydanie zaświadczenia w przedmiocie braku zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny powołał się na art. 398² § 1 k.p.c. i wywiódł, iż "nie ulega wątpliwości, że rozpatrywana sprawa z uwagi na

jej przedmiot (..) nie jest sprawą o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia". Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że „rodzaj przedmiotowej sprawy przesądza zatem o niedopuszczalności skargi kasacyjnej”.

W zażaleniu na to postanowienie ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 361 i art. 398² § 1 k.p.c. polegające na tym, że Sąd drugiej instancji nie wykazał w treści uzasadnienia postanowienia przyczyn, dla których zakwalifikował przedmiotową sprawę „jako sprawę o prawo majątkowe o wartości przedmiotu zaskarżenia niższej niż 10.000 zł”, a w konsekwencji uznał skargę kasacyjną za niedopuszczalną. Żalący się podniósł, że - wykonując wezwanie do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie przesłanek jej dopuszczalności - oświadczył w piśmie procesowym, iż przedmiotowa sprawa jest sprawą o prawo niemajątkowe, gdyż wydanie zaświadczenia o niezaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne nie miałoby bezpośredniego wpływu na sferę jego praw majątkowych i nie kształtowałoby wprost jego sytuacji ekonomicznej. Gdyby jednak Sąd Apelacyjny nie podzielił tej argumentacji, to ubezpieczony wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 10.001 zł. Ubezpieczony nie przedstawił - natomiast - sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia z uwagi na „niezrozumiałą treść wezwania” Sądu oraz dlatego, że zgodnie z art. 25 k.p.c. sprawdzenie wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) należy do kompetencji sądu. Żalący się zarzucił Sądowi drugiej instancji, że poczynił on nieuprawnione założenie co do majątkowego charakteru przedmiotowej sprawy, w której wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego jest niższa niż 10.000 zł i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione, bowiem trafnie zarzuca niewyjaśnienie przyczyn, z powodu których Sąd Apelacyjny uznał skargę kasacyjną za niedopuszczalną. Wywody Sądu odwoławczego zamieszczone w uzasadnieniu postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną pozostają ze sobą w sprzeczności, a przez to są niejasne, co w gruncie rzeczy uniemożliwia dokonanie oceny poprawności przyjętego rozstrzygnięcia. Z jednej strony Sąd Apelacyjny stwierdza bowiem, że sprawa - z uwagi na jej przedmiot (wydanie przez organ rentowy

zaświadczenia o niezaleganiu z zapłatą składek) - "nie jest sprawą o prawa majątkowe". Tym samym Sąd przyjmuje, że jest to sprawa o prawa niemajątkowe. Zasadą jest, że skarga kasacyjna przysługuje we wszystkich sprawach, w których sąd drugiej instancji wydał prawomocny wyrok lub postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończące postępowanie w sprawie (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Wyjątkiem natomiast jest niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach wymienionych w art. 398² k.p.c., a więc w sprawach o prawa majątkowe (§ 1) oraz wskazanych przedmiotowo w § 2 i 3, niezależnie od ich majątkowego lub niemajątkowego charakteru. Jeżeli sprawa o wydanie przez organ rentowy zaświadczenia o niezaleganiu z zapłatą składek jest sprawą o prawa niemajątkowe, to skarga kasacyjna jest w niej dopuszczalna, gdyż nie dotyczy jej art. 398² § 1 k.p.c., a nie jest ona wymieniona w art. 398² § 2 i 3 k.p.c. Z drugiej jednak strony Sąd Apelacyjny przytacza treść art. 398² § 1 k.p.c. i uznaje, że rodzaj sprawy przesądza o niedopuszczalności skargi kasacyjnej. W istocie nie wiadomo, czy Sąd Apelacyjny uznał rozpoznawaną sprawę za sprawą o prawa niemajątkowe, czy też - jak uważa żalący się - za sprawą o prawa majątkowe, w której wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł, a nie jest sprawą, o której mowa w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. (o przyznanie, wstrzymanie emerytury lub renty albo o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego).

Przewidziana w art. 398² § 1 k.p.c. niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych dotyczy jedynie spraw o prawa majątkowe, z wyjątkiem spraw o prawa majątkowe wskazane w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Natomiast ograniczenie to nie dotyczy spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są prawa niemajątkowe. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawa niemajątkowe skarga kasacyjna jest zawsze dopuszczalna w myśl ogólnej reguły przewidzianej w art. 398¹ § 1 k.p.c.

W sytuacji, gdy Sąd drugiej instancji dochodzi do wniosku, że sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter sprawy o prawa niemajątkowe, to nie może odrzucić skargi kasacyjnej z powołaniem się na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia. Zbyteczne jest w tym wypadku wzywanie strony wnoszącej skargę do określenia wartości przedmiotu zaskarżenia i sposobu jej

wyliczenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia (sporu) jest bowiem kategorią właściwą jedynie w odniesieniu do spraw o charakterze majątkowym, a nie ma zastosowania w sprawach o charakterze niemajątkowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 363/07, LEX nr 432207 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2001 r., V CKN 1852/00, LEX nr 52402 i z dnia 19 listopada 2009 r., IV CZ 76/09, LEX nr 577699).

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny założył, że "niewątpliwie" rozpoznawana sprawa jest sprawą o charakterze niemajątkowym. W takim razie, rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym postanowieniu (zakładając, że w sprawie rzeczywiście chodzi o prawa niemajątkowe, czego Sąd Apelacyjny w istocie nie rozważył), odrzucenie skargi byłoby oczywiście błędne w świetle art. 398² § 1 k.p.c. Jeśli natomiast Sąd Apelacyjny traktuje rozpoznawaną sprawę jako sprawę o charakterze majątkowym i uważa za wątpliwą wskazaną przez skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę „co najmniej 10.001 zł”, to powinien dokonać sprawdzenia tej wartości. W zależności więc od oceny charakteru rozpoznawanej sprawy (o prawa majątkowe lub niemajątkowe) zaskarżone postanowienie jest albo nietrafne, albo wydane przedwcześnie. Dlatego podlegało ono uchyleniu a sprawa (dopuszczalności skargi kasacyjnej) przekazaniu do ponownego rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.